

sardanes i parlant català— significà per a mi una alegria, una lliçó i un motiu per pensar.

Pocs dies després havia pogut conèixer la història d'aquelles dues noies negres que es trobaven a Catalunya (ara ja no s'hi troben) i que havien tingut interès per aprendre les dues coses que ens caracteritzen més definitivament: l'idioma i la dansa representativa. De tota manera, malgrat que la història és curiosa i simpàica, crec que hem de posar la nostra atenció en els tres punts insinuats al final del paràgraf anterior: l'alegria de la constatació sorprenent, la lliçó de la mateixa i la matèria de meditació que conté.

Quant a l'alegria hem de convenir que sempre constitueix un motiu de goig el veure reflectit el nostre paisatge (l'interior i l'exterior) en els ulls dels forasters que ens visiten. Ara bé, el motiu de goig s'amplia, s'intensifica i fins i tot es fa més autèntic quan us adoneu que no solament el paisatge queda reflectit en els ulls dels visitants sinó que aquests han pres possessió dels nostres valors espirituals —eminentment culturals en aquest cas— per a convertir-se en una vivència i en uns propagadors dels mateixos. No puc negar que vaig sentir una satisfacció molt profunda quan aquelles noies em varen dir que havien adquirit una pila de gravacions sardanístiques per endur-se-la al seu país i fer-la sentir a les seves famílies i amitats. "Estem contentes d'haver estat a Catalunya que no ens cansarem d'explicar la seva acollida i les seves belleses". Si no foren textualment aquestes paraules que em digueren, poc se'n falta. El sentit, almenys, roman intacte. Hom pensa que tal vegada l'Àfrica folklòricament carismàtica, tan meravellosament rica d'imaginació i de sonoritats, s'haurà extremat a causa d'una volada de tenora, espiritualment excitant i misteriosament apaivagadora. La descoberta que el nostre paisatge no solament es reflecteix en els ulls dels que ens visiten i conviuen una temporada amb nosaltres sinó que els penetra, produeix una sensació vivíssima de felicitat.

L'alliçonament de la constatació s'explica sense paraules. No us heu trobat mai amb la sorpresa a l'inrevés? En certa ocasió —i no pas a Figueres— vaig fer una pregunta a un infant, els pares del qual conec, i em va contestar en castellà. Primer vaig pensar que les meves oïdes m'havien jugat una mala passada i vaig insistir preguntant. El noi es va mantenir en el seu terreny. Més tard vaig preguntar als pares el per què i em fou contestat que "havien determinat que el seu fill parlés habitualment en